

Beslut inom LSS och SoL måste fortsätta – stoppa SKRs förslag

Till: Statsrådet Lena Hallengren
Socialdepartementet

24 april 2020

Independent Living Institute verkar inom en medborgarrättsrörelse av personer med olika funktionsnedsättningar vars grundläggande principer är självbestämmande, självrespekt och empowerment (bemäktigande och bemyndigande).

Idag har Sveriges kommuner och regioner, SKR, föreslagit att beslut om insatser enligt socialtjänstlagen, SoL och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, ska kunna stoppas tillfälligt om kommunerna inte har personal för att genomföra dem. Dessutom ska kommunerna enligt förslaget rapportera senast sex månader efter att lagen slutat gälla.

– Förslaget riskerar att försämra personers tillgång till sina mänskliga rättigheter så som personlig assistans och måste därför förkastas, säger Jamie Bolling, verksamhetsledare Independent Living Institute.

SKR [föreslår](#) idag i en hemställan till Lena Hallengren, socialminister, att enskilda beslut som grundar sig på LSS eller SoL ska kunna avslutas eller inte verkställas under en obestämd begränsad tid. Befogenheten föreslås ges via en lag som ska gälla en begränsad, men ännu odefinierad, tid.

Syftet anges vara att kommunerna ofta idag måste prioritera de viktigaste uppgifterna. SKR menar att lagen behövs för att kommunerna inte ska bryta mot lagen.

Många kommuner har svårt att säkra att de har personal kan utföra alla arbetsuppgifter som ingår i socialtjänsten. Det sägs bero delvis på att många sjukskriver sig på grund av exempelvis förkylningssymptom nu under spridningen av viruset SARS-CoV-2 som orsakar sjukdomen Covid-19. Folkhälsomyndigheten rekommenderar att ingen ska arbeta om en har förkylningssymptom. Sjukförsäkringssystemet har förbättrats för att fler ska sjukskriva sig för mindre symptom än under vanliga omständigheter. Däremot är det oklart vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda och vem som ska bedöma om en kommun har rätt att hindra verkställighet

av beslut enligt. I förslaget ska kommunerna rapportera till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, sex månader efter att den tillfälliga lagen slutat gälla.

Idag ska kommunerna verkställa gynnande beslut omedelbart. Ibland behövs viss tid för praktiska arrangemang, och kommunerna ska enligt lag anmäla till IVO om ett beslut inte verkställts inom tre månader från att beslutet meddelades. Syftet med rapporteringsskyldigheten idag är att IVO ska ha koll på antalet beslut som inte verkställs efter att en kommun meddelat ett gynnande beslut eller en domstol meddelat en dom till fördel för den som sökt en insats. För att pressa kommunerna till att verkställa besluten kan IVO kräva att en förvaltningsrätt ska utfärda en sanktionsavgift mot kommunen för att beslutet inte verkställts. Storleken på avgifterna är mellan tio tusen och en miljon kronor.

I [Riksrevisionens granskning](#) (s. 5-8) framgår mer om systemet och dess effektivitet. I rapporten konstateras att systemet ger kommunerna en större medvetenhet om skyldigheten att verkställa beslut, och att fler kontrollåtgärder behövs för att kommunerna ska verkställa besluten i skälig tid.

Tyvärr går det att konstatera att förslaget från SKR är en försämring av genomförandet av de mänskliga rättigheterna och kontrollen av kommunernas genomförande av skyldigheter enligt lag. Rättigheter som exempelvis personlig assistans, ledsagning, ekonomiskt bistånd med mera skulle riskera att sättas ur spel med den föreslagna regleringen. SKR skickade en liknande hemställan för ungefär en månad sedan, vilken förkastades av flera organisationer och regeringen.

– Med SKRs förslag skulle rättigheternas genomförande utsättas för större osäkerhet. Dessutom skulle det starkaste kontrollsystemet av verkställighet av gynnande beslut sättas ur spel i praktiken, säger Ola Linder, jurist Independent Living Institute. En annan sak är att kontrollen redan är svag, men en försämring är inte önskvärd idag eller framöver. Regeringen bör istället för att aktivt försämra systemet tillskjuta ekonomiska resurser och aktivt arbeta med arbetsmarknadspolitiska åtgärder för att garantera personal inom välfärden. Att sänka ambitionsnivån är helt fel väg att gå och står i strid med Sveriges internationella åtaganden enligt FNs konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Vi förutsätter att regeringen inte går vidare med SKRs hemställan, utan arbetar med att progressivt genomföra ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter i enlighet med Sveriges internationella åtaganden.

Med vänliga hälsningar

Jamie Bolling
Director ILI

Ola Linder
Jurist ILI